Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

24. února 2022 *

„Řízení o předběžné otázce – Volný pohyb služeb – Životní pojištění – Smlouvy o životním pojištění, které jsou spojeny s takzvanými ‚unit-linked' investičními fondy – Směrnice 2002/83/ES – Článek 36 – Směrnice 2002/92/ES – Článek 12 odst. 3 – Informační povinnost před uzavřením smlouvy – Informace o povaze podkladových aktiv pro pojistné smlouvy ‚unit-linked' – Oblast působnosti – Dosah – Směrnice 2005/29/ES – Článek 7 – Nekalé obchodní praktiky – Klamavé opomenutí"

Ve spojených věcech C-143/20 a C-213/20,

jejichž předmětem jsou žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podané rozhodnutími Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie (obvodní soud ve Varšavě-Wola, se sídlem ve Varšavě, Polsko) ze dne 24. března 2020 a ze dne 2. října 2019, došlými Soudnímu dvoru dne 24. března 2020 a dne 12. května 2020, v řízeních

A

proti

O (C-143/20),

a

G. W.,

E. S.

proti

A. Towarzystwo Ubezpieczeń Życie S. A. (C-213/20),

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení A. Prechal, předsedkyně druhého senátu, vykonávající funkci předsedkyně třetího senátu, J. Passer, F. Biltgen, L. S. Rossi (zpravodajka) a N. Wahl, soudci,

generální advokát: M. Bobek,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

* Jednací jazyk: polština.

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za G. W. a E. S. A. Lengiewicz, radca prawny,

– za A. Towarzystwo Ubezpieczeń Życie S. A. A. M. Pukszto, radca prawny, a S. Sołtysikem, adwokat,

– za polskou vládu B. Majczynou, jako zmocněncem,

– za řeckou vládu S. Chala, S. Charitaki a S. Papaioannou, jako zmocněnkyněmi,

– za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s F. Meloncellim a A. Collabolletta, avvocati dello Stato,

– za Evropskou komisi S. L. Kalédou, N. Ruiz Garcíou a T. Scharfem, jakož i H. Tserepa-Lacombe a B. Sasinowska, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 2. září 2021,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu čl. 36 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/83/ES ze dne 5. listopadu 2002 o životním pojištění (Úř. věst. 2002, L 345, s. 1, Zvl. vyd. 06/06, s. 3), ve spojení s přílohou III bodem A písm. a) 11 a a) 12 této směrnice, článku 7 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (směrnice o nekalých obchodních praktikách) (Úř. věst. 2005, L 149, s. 22), jakož i čl. 185 odst. 3 a 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES ze dne 25. listopadu 2009 o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solventnost II) (Úř. věst. 2009, L 335, s. 1), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/58/EU ze dne 11. prosince 2013 (Úř. věst. 2013, L 341, s. 1) (dále jen „směrnice 2009/138“).

2 Tyto žádosti byly předloženy v rámci dvou sporů, v prvním případě mezi A a O (C-143/20) a ve druhém případě mezi G. W. a E. S. na straně jedné a A. Towarzystwo Ubezpieczeń Życie S. A. na straně druhé (C-213/20), týkajících se vrácení plateb pojistného uhrazených na základě smluv o hromadném životním pojištění spojených s investičními fondy.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2002/83

3 Body 2, 5, 35, 39, 44, 50 a 52 odůvodnění směrnice 2002/83, která byla zrušena a nahrazena směrnicí 2009/138, uváděly:

„(2) Aby se usnadnil přístup k činnosti životního pojištění a jejímu výkonu, je třeba odstranit některé rozdíly, které existují mezi vnitrostátními právními předpisy týkajícími se dozoru. K dosažení tohoto cíle při zajištění odpovídající ochrany pro pojištěné osoby a osoby oprávněné k pojistnému plnění ve všech členských státech, je třeba koordinovat ustanovení o finančních zárukách vyžadovaných od životních pojišťoven.

[…]

(5) Tato směrnice proto představuje důležitý krok ve sbližování vnitrostátních trhů do integrovaného trhu a toto stadium musí být doplněno jinými nástroji Společenství s cílem umožnit, aby se všichni pojistníci mohli obracet na jakéhokoli pojistitele se sídlem ve Společenství, který zde vykonává činnost v rámci práva usazování nebo volného pohybu služeb, a měli přitom zajištěnu přiměřenou ochranu.

[…]

(35) Z hlediska ochrany pojištěných osob je nutné, aby každá pojišťovna vytvořila dostatečné technické rezervy. […]

[…]

(39) Kromě technických rezerv, včetně matematických rezerv, postačujících ke krytí smluvních závazků pojišťoven musí mít pojišťovny dodatečnou rezervu, známou jako míra solventnosti […]. Tento požadavek je důležitým prvkem obezřetnostního dohledu pro ochranu pojištěných osob a pojistníků. […]

[…]

(44) Platné předpisy členských států v oblasti smluvního práva uplatňované na činnosti uvedené v této směrnici se liší. Harmonizace právních předpisů v oblasti pojistných smluv není předběžnou podmínkou pro dosažení vnitřního trhu v pojištění. Proto možnost daná členským státům ukládat použití jejich vlastních právních předpisů na pojistné smlouvy pokrývající závazky na jejich vlastních územích může zajistit dostatečné záruky pro pojistníky. […]

[…]

(50) Je třeba stanovit opatření pro případy, kdy se finanční situace pojišťovny stane takovou, že je pro ni obtížné splnit její smluvní závazky. Za zvláštních situací, kdy jsou ohrožena práva pojištěných osob, je třeba, aby příslušné orgány měly pravomoc zasáhnout dostatečně včas […].

[…]

(52) Na vnitřním pojistném trhu bude mít spotřebitel širší a rozmanitější výběr smluv. Pokud má mít zákazník [spotřebitel] z této rozmanitosti a ze zvýšené hospodářské soutěže plný užitek, musí obdržet všechny nutné informace umožňující mu zvolit si smlouvu nejlépe odpovídající jeho potřebám. Tento požadavek na poskytnutí informací je důležitý, protože trvání závazku může být velmi dlouhé. Minimální opatření musí být proto koordinována, aby zákazník [spotřebitel] obdržel jasné a přesné informace o základních vlastnostech mu navrhovaných produktů a údaje o orgánech, na které mohou být směrovány veškeré stížnosti pojistníků, pojištěných osob nebo osob oprávněných ze smluv.“

4 Článek 14 směrnice 2002/83, nadepsaný „Převod kmene pojistných smluv“, v odst. 5 stanovil:

„Převod povolený v souladu s tímto článkem […] j[e] bez dalšího účinn[ý] vůči pojistníkům, pojištěným osobám a všem ostatním osobám majícím práva nebo povinnosti vzniklé z převedených smluv.

[…]“

5 Článek 35 této směrnice, nadepsaný „Lhůta pro zrušení“, v odst. 1 stanovil:

„Každý členský stát stanoví, že pojistník, který uzavře individuální smlouvu životního pojištění, má lhůtu mezi 14 a 30 dny ode dne, kdy byl o uzavření smlouvy informován, během které může smlouvu zrušit.

Oznámení o zrušení smlouvy pojistníkem jej zprošťuje do budoucna veškerých závazků vyplývajících ze smlouvy.

Další právní účinky a podmínky zrušení smlouvy upravuje rozhodné právo smlouvy podle článku [32], zejména pokud se týká způsobu informování pojistníka o tom, že smlouva byla uzavřena.“

6 Článek 36 uvedené směrnice, nadepsaný „Informace pro pojistníky“, stanovil:

„1. Před uzavřením pojistné smlouvy musí být pojistníkovi sděleny alespoň informace uvedené v příloze III bodě A.

[…]

3. Členský stát závazku může na pojišťovnách požadovat, aby poskytly další informace k informacím uvedeným v příloze III, pouze pokud to je nutné pro správné pochopení základních prvků závazku pojistníkem.

4. Prováděcí pravidla k tomuto článku a příloze III přijme členský stát závazku.“

7 Článek 53 téže směrnice, nadepsaný „Převod kmene pojistných smluv“, v odst. 6 stanovil:

„Převod povolený v souladu s tímto článkem […] j[e] bez dalšího účinn[ý] i vůči pojistníkům, pojištěným osobám a jakýmkoli dalším osobám majícím práva nebo povinnosti vyplývající z převedených smluv.

[…]“

8 Příloha III směrnice 2002/83, nadepsaná „Informace pro pojistníky“, uváděla:

„Následující informace, které mají být sděleny pojistníkům před uzavřením smlouvy (A) nebo během doby smlouvy (B), musí být poskytnuty jasně a přesně, písemně a v úředním jazyce členského státu závazku.

[…]

A. *Před uzavřením smlouvy*

Informace o pojišťovně	Informace o závazku
[…]	[…] a) 11 Pro pojistky spojené s fondy definice jednotek, se kterými jsou plnění spojena a) 12 Údaje o povaze podkladových aktiv pro pojistky spojené s fondy […]“

Směrnice 2002/92/ES

9 Body 9 a 11 odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/92/ES ze dne 9. prosince 2002 o zprostředkování pojištění (Úř. věst. 2003, L 9, s. 3, Zvl. vyd. 06/04, s. 330), zrušené a s účinností od 23. února 2018 nahrazené směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97 ze dne 20. ledna 2016 o distribuci pojištění (Úř. věst. 2016, L 26, s. 19), uváděly:

„(9) Pojistné produkty mohou distribuovat různé typy osob nebo institucí, jako jsou agenti, makléři a provozovatelé ‚bancassurance‘. Stejné zacházení s hospodářskými subjekty a ochrana spotřebitele vyžadují, aby se tato směrnice vztahovala na veškeré tyto osoby a instituce.

[…]

(11) Tato směrnice by se měla vztahovat na osoby, jejichž činnost spočívá v poskytování služeb zprostředkování pojištění třetím stranám za úplatu, která může být peněžní nebo může nabývat nějaké jiné formy dohodnutého hospodářského prospěchu vázaného na výkon.“

10 Článek 1 této směrnice zněl následovně:

„1. Tato směrnice stanoví pravidla pro přístup fyzických a právnických osob, které jsou usazeny v členském státě nebo si přejí se zde usadit, k činnosti v oblasti zprostředkování pojištění a zajištění a pro výkon této činnosti.

2. Tato směrnice se nevztahuje na osoby poskytující zprostředkovatelské služby pro pojistné smlouvy, jsou-li splněny všechny tyto podmínky:

[…]

b) pojistná smlouva není smlouvou na životní pojištění;

[…]“

11 Článek 2 uvedené směrnice, nadepsaný „Definice“, stanovil:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[…]

3. ‚zprostředkováním pojištění‘ činnost spočívající v předkládání, navrhování nebo provádění jiných přípravných prací pro uzavírání pojistných smluv nebo uzavírání takových smluv nebo napomáhání při správě a plnění takových smluv, zejména v případě pojistné události.

[…]

5. ‚zprostředkovatelem pojištění‘ každá fyzická nebo právnická osoba, která za odměnu přistupuje ke zprostředkování pojištění nebo je vykonává;

[…]“

12 Článek 12 téže směrnice, nadepsaný „Informace poskytované zprostředkovatelem pojištění“, v odst. 3 stanovil:

„Před uzavřením konkrétní smlouvy upřesní zprostředkovatel pojištění alespoň požadavky a potřeby tohoto zákazníka, zejména na základě informací poskytnutých zákazníkem, jakož i základní důvody pro každou radu poskytnutou zákazníkovi o daném pojistném produktu. Tyto údaje se uzpůsobují v závislosti na složitosti navrhované pojistné smlouvy.“

13 Článek 13 směrnice 2002/92, nadepsaný „Informační podmínky“, v odst. 1 stanovil:

„Veškeré informace poskytované zákazníkům v souladu s článkem 12 se předávají:

[…]

b) jasným a přesným způsobem, srozumitelně pro zákazníka;

[…]“

Směrnice 2004/39/ES

14 Bod 10 odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/39/ES ze dne 21. dubna 2004 o trzích finančních nástrojů, o změně směrnice Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/12/ES a o zrušení směrnice Rady 93/22/EHS (Úř. věst. 2004, L 145, s. 1; Zvl. vyd. 06/07, s. 263), stanovil:

„Z oblasti působnosti této směrnice by měly být vyloučeny pojišťovny, které podléhají náležitému dozoru vykonávanému příslušnými orgány obezřetnostního dohledu a které spadají do oblasti působnosti [směrnice 2002/83].“

15 Článek 2 této směrnice, nadepsaný „Výjimky“, v odst. 1 stanovil:

„Tato směrnice se nevztahuje na

a) pojišťovny vymezené v článku 1 směrnice [2002/83];

[…]

c) osoby poskytující investiční služby, pokud tuto činnost vykonávají příležitostně v rámci určité profesionální činnosti a tato činnost se řídí právními nebo správními předpisy nebo etickým kodexem pro dotyčný obor činnosti, které poskytování těchto služeb nevylučují;

[…]“

16 Článek 19 směrnice 2004/39, nadepsaný „Pravidla chování při poskytování investičních služeb klientům“, v odst. 3 stanovil:

„Klientům nebo potenciálním klientům se poskytují srozumitelné informace o

– investičním podniku a jeho službách;

– finančních nástrojích a navrhovaných investičních strategiích, jejichž součástí by měly být vhodné pokyny a upozornění týkající se rizik spojených s investicemi do těchto nástrojů nebo určitých investičních strategií;

– systémech provádění a

– nákladech a souvisejících poplatcích,

aby byli přiměřeně schopni pochopit povahu a rizika investiční služby i nabízeného určitého typu finančního nástroje, a následně učinit informované investiční rozhodnutí. Tyto informace lze poskytovat ve standardizované formě.“

Směrnice 2005/29

17 Bod 10 odůvodnění směrnice 2005/29 zní následovně:

„[…] Tato směrnice se proto použije, pouze pokud neexistují zvláštní právní předpisy Společenství upravující konkrétní hlediska nekalých obchodních praktik, například požadavky na informovanost a pravidla upravující způsob předkládání informací spotřebiteli. Zajišťuje ochranu spotřebitelů tam, kde na úrovni Společenství neexistují žádné zvláštní odvětvové právní předpisy, a zakazuje obchodníkům vytvářet klamnou představu o povaze produktů. Toto je zejména důležité u složitých produktů s vysokou mírou rizika pro spotřebitele, například některých produktů finančních služeb. […]“

18 Článek 2 této směrnice, nadepsaný „Definice“, stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[…]

b) ‚obchodníkem‘ fyzická nebo právnická osoba, jež v obchodních praktikách spadajících do oblasti působnosti této směrnice jedná za účelem, který lze považovat za provozování jejího obchodu, živnosti nebo řemesla anebo výkonu jejího svobodného povolání, a kdokoli, kdo jedná jménem obchodníka nebo v jeho zastoupení;

c) ‚produktem‘ zboží nebo služby včetně nemovitosti, práva a závazku;

d) ‚obchodními praktikami vůči spotřebiteli‘ (dále také jen ‚obchodní praktiky‘) jednání, opomenutí, chování nebo prohlášení, obchodní komunikace včetně reklamy a uvedení na trh ze strany obchodníka přímo související s propagací, prodejem nebo dodáním produktu spotřebiteli;

[…]“

19 Článek 3 uvedené směrnice, nadepsaný „Oblast působnosti“, stanoví:

„1. Tato směrnice se vztahuje na nekalé obchodní praktiky vůči spotřebitelům, jak je stanoveno v článku 5, před obchodní transakcí týkající se produktu, v jejím průběhu a po ní.

[…]

4. V případě rozporu mezi ustanoveními této směrnice a jinými pravidly Společenství, která upravují určité aspekty nekalých obchodních praktik, jsou tato jiná pravidla Společenství pro tyto určité aspekty rozhodná a použijí se.“

20 Článek 5 téže směrnice, nadepsaný „Zákaz nekalých obchodních praktik“, stanoví:

„1. Nekalé obchodní praktiky jsou zakázány.

[…]

4. Obchodní praktiky jsou nekalé zejména tehdy, jsou-li

a) klamavé ve smyslu článků 6 a 7

nebo

b) agresivní ve smyslu článků 8 a 9.

[…]“

21 Článek 7 směrnice 2005/29, nadepsaný „Klamavá opomenutí“, stanoví:

„1. Obchodní praktika je považována za klamavou, pokud ve svých věcných souvislostech a s přihlédnutím ke všem jejím rysům, okolnostem a omezením sdělovacího prostředku opomene uvést závažné informace, které v dané souvislosti průměrný spotřebitel potřebuje pro rozhodnutí o obchodní transakci, čímž způsobí nebo může způsobit, že průměrný spotřebitel učiní rozhodnutí o obchodní transakci, které by jinak neučinil.

2. Za klamavé opomenutí je také považováno, pokud obchodník závažné informace uvedené v odstavci 1 zatají nebo poskytne nejasným, nesrozumitelným nebo dvojznačným způsobem nebo v nevhodný čas vzhledem k okolnostem popsaným v uvedeném odstavci anebo neuvede obchodní záměr obchodní praktiky, není-li patrný ze souvislosti a pokud to v obou případech vede nebo může vést k rozhodnutí [průměrného] spotřebitele o obchodní transakci, které by jinak neučinil.

[…]

5. Požadavky na informace stanovené právními předpisy Společenství v souvislosti s obchodní komunikací, včetně reklamy a uvádění na trh, jejichž demonstrativní výčet je uveden v příloze II, jsou považovány za podstatné.“

22 Podle přílohy II této směrnice patří mezi informace, které jsou považovány za podstatné ve smyslu článku 7 této směrnice, informace uvedené v článku 36 směrnice 2002/83, jakož i v článcích 12 a 13 směrnice 2002/92.

Směrnice 2009/138

23 Článek 309 směrnice 2009/138, nadepsaný „Provedení“, v odst. 1 stanoví:

„Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy pro dosažení souladu s [článkem 185] do 31. března 2015.

Právní a správní předpisy uvedené v prvním pododstavci se použijí ode dne 1. ledna 2016.

[…]“

24 Podle článku 310 této směrnice, nadepsaného „Zrušení“, se směrnice 2002/83 zrušuje s účinkem ode dne 1. ledna 2016.

Směrnice 2014/65

25 Článek 93 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU ze dne 15. května 2014 o trzích finančních nástrojů a o změně směrnic 2002/92 a 2011/61/EU (Úř. věst. 2014, L 173, s. 349), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1034 ze dne 23. června 2016 (Úř. věst. 2016, L 175, s. 8) (dále jen „směrnice 2014/65“), nadepsaný „Provedení ve vnitrostátním právu“, v odst. 1 stanoví:

„Členské státy do 3. července 2017 přijmou a zveřejní právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí. Neprodleně sdělí Komisi znění těchto předpisů.

Členské státy tyto předpisy použijí ode dne 3. ledna 2018 […]“

26 Podle článku 94 směrnice 2014/65, nadepsaného „Zrušení“, se směrnice 2004/39 zrušuje s účinkem ode dne 3. ledna 2018.

Polské právo

Občanský zákoník

27 Článek 58 odst. 1 Kodeks cywilny (občanský zákoník), ve znění použitelném na spory v původních řízeních (dále jen „občanský zákoník“), stanoví:

„Právní jednání, které je v rozporu se zákonem nebo které má za cíl obejít zákon, je neplatné, ledaže příslušné ustanovení zákona stanoví jinak a zejména pokud stanoví, že se neplatná ustanovení právního jednání nahrazují příslušnými ustanoveními zákona.“

28 Článek 808 odst. 1 občanského zákoníku stanoví:

„Pojistník může uzavřít pojistnou smlouvu na účet jiné osoby. Pojištěná osoba nemusí být ve smlouvě uvedena jmenovitě, ledaže to vyžaduje určení předmětu pojištění.“

Zákon o pojištění

29 Článek 13 ustawa o działalności ubezpieczeniowej (zákon o pojišťovací činnosti) ze dne 22. května 2003 (Dz. U. č. 124, položka 1151), ve znění použitelném na spory v původních řízeních (Dz. U. z roku 2010, č. 11, položka 66) (dále jen „zákon o pojištění“), v odst. 4 stanovil:

„V případě životního pojištění spojeného s investičním fondem uvedeného v oddíle I skupině 3 přílohy tohoto zákona musí pojišťovna v pojistné smlouvě upřesnit nebo uvést následující:

1) seznam navrhovaných investičních fondů;

2) pravidla pro určení výše plnění z pojištění a výše odbytného, včetně pravidel týkajících se odkupu podílu v investičním fondu a lhůt pro přepočet na hotovost a vyplácení plnění;

3) pravidla, podle nichž bude fond investovat své zdroje, včetně zejména vlastností aktiv, které tvoří fond, kritérií pro výběr aktiv, jakož i zásad jejich diverzifikace a dalších investičních omezení;

4) pravidla a lhůty pro oceňování podílů investičního fondu;

5) pravidla pro určení výše nákladů a všech ostatních poplatků sražených z pojistného nebo z investičního fondu;

6) pravidla upravující přidělování pojistného na podíly investičního fondu, zvláště v rozsahu stanoveném v bodech 4 a 5, a den přepočtu pojistného na podílové jednotky fondu.“

30 Podle přílohy zákona o pojištění spadá do jeho oddílu I skupiny 3 „životní pojištění spojené s investičním fondem“.

Spory v původních řízeních a předběžné otázky

Věc C-143/20

31 O, právnická osoba se sídlem v Polsku, uzavřela jakožto pojistník s pojišťovnou smlouvu o hromadném životním pojištění spojenou s investičním fondem.

32 Předmětem této smlouvy bylo shromažďování a investování pojistného placeného pojištěnými osobami prostřednictvím investičního fondu zřízeného z tohoto pojistného. Statut tohoto fondu blíže stanovil, že uvedené pojistné bude přepočteno na podíly investičního fondu a investováno do certifikátů emitovaných investiční společností, jejichž hodnota je vypočtena na základě indexu.

33 Jako protiplnění se dotčená pojišťovna zavázala vyplatit plnění v případě smrti nebo dožití každé pojištěné osoby po uplynutí doby pojištění. Tato plnění neměla být nižší než částka investovaného pojistného, navýšená o jakoukoliv pozitivní změnu uvedeného indexu. Tato pojišťovna se naproti tomu v případě ukončení pojistné smlouvy před uplynutím doby její platnosti zavázala vyplatit každé pojištěné osobě částku rovnající se aktualizované hodnotě podílu v investičním fondu, na který bylo pojistné zaplacené uvedenou pojištěnou osobou přepočteno.

34 Uvedená smlouva blíže neuváděla pravidla pro oceňování podílů v dotčeném investičním fondu, čistých aktiv celého tohoto fondu a certifikátů, do nichž byly zdroje uvedených fondů investovány, ani metodiku výpočtu hodnoty indexu, na němž bylo vyplacení těchto certifikátů založeno. Ve statutu dotčeného investičního fondu však bylo uvedeno, že investice je vystavena úvěrovému riziku emitenta uvedených certifikátů.

35 Prohlášením, které nabylo účinnosti od dne 8. října 2010, přistoupil A jako pojištěná osoba na dobu patnácti let ke smlouvě o hromadném životním pojištění uzavřené O, přičemž se zavázal hradit původní pojistné a následně pravidelné měsíční pojistné. K přistoupení došlo během setkání se zaměstnancem O v jedné z kanceláří této společnosti, v jehož průběhu tento zaměstnanec nabídl A uzavření smlouvy o životním pojištění spojené s investičním fondem. Statut dotčeného investičního fondu, jakož i pojistné podmínky byly A předány při jeho přistoupení k této smlouvě.

36 A po uplynutí doby sedmi let trvání smlouvy uvedenou smlouvu vypověděl z důvodu značné ztráty hodnoty investovaných prostředků. Dotčená pojišťovna mu jako odbytné vyplatila částku odpovídající hodnotě jeho podílu v dotčeném investičním fondu ke dni ukončení téže smlouvy, která činila přibližně jednu třetinu zaplaceného pojistného, po odečtení nákladů na likvidaci.

37 Vzhledem k tomu, že se A domníval, že byl obětí zneužívajícího prodeje a nekalých obchodních praktik, podal žalobu na zaplacení k předkládajícímu soudu. Na podporu své žaloby A vytýká O zejména to, že jej uvedla v omyl ohledně povahy investice, do které mělo být pojistné investováno.

38 V tomto ohledu předkládající soud zdůrazňuje, že v jiných jazykových verzích, než je verze v polském jazyce, informační povinnost před uzavřením smlouvy stanovená v čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 ve spojení s její přílohou III bodem A písm. a) 11 a a) 12 a čl. 185 odst. 3 směrnice 2009/138 podle všeho vyžaduje poskytnutí informací o povaze, specifikaci typu a vlastnostech podkladových aktiv pro smlouvy o životním pojištění spojené s investičními fondy.

39 Pokud jsou tato podkladová aktiva tvořena derivátovými nástroji, ukládají tato ustanovení povinnost poskytnout stejné informace, jaké vyžaduje čl. 19 odst. 3 směrnice 2004/39 a čl. 24 odst. 4 směrnice 2014/65, a sice komplexní informace o těchto produktech a navrhovaných investičních strategiích, a zejména informace o metodice oceňování uvedených podkladových aktiv a o rizicích spojených s uvedenými produkty a jejich emitentem.

40 Předkládající soud, který sice připouští, že se tyto směrnice na pojišťovny nepoužijí, má totiž za to, že s ohledem na bod 10 odůvodnění směrnice 2004/39, jakož i na bod 87 odůvodnění směrnice 2014/65 je legitimní uplatnit prostřednictvím posílené informační povinnosti zvláštní ochranu na spotřebitele, kteří uzavřeli smlouvu o životním pojištění spojenou s investičním fondem, ať již jako pojistník nebo pojištěná osoba, která je stranou smlouvy o hromadném pojištění, pokud jsou jim ve formě pojistných smluv prodávány investiční produkty, a zejména derivátové nástroje.

41 Z toho podle něj vyplývá, že v projednávané věci dotčená pojišťovna a pojistník O zcela nesplnili informační povinnost, kterou mají ve vztahu k pojištěné osobě A. Podle tohoto soudu by to mohlo mimoto představovat nekalou obchodní praktiku ve smyslu článků 5 a 7 směrnice 2005/29, jelikož bod 10 odůvodnění této směrnice uvádí nezbytnost zajistit obzvláště zvýšenou ochranu spotřebitele na trhu s vysoce rizikovými finančními produkty.

42 Za těchto podmínek se Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie (obvodní soud ve Varšavě-Wola, se sídlem ve Varšavě, Polsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 185 odst. 3 písm. i) směrnice [2009/138] a čl. 36 odst. 1 [směrnice 2002/83] ve spojení s přílohou III [bodem A písm. a) 12] [této směrnice] vykládán v tom smyslu, že v případě smluv o životním pojištění, které jsou spojeny s investičním fondem (pojistným kapitálovým fondem), jehož podkladovými aktivy jsou derivátové nástroje (nebo strukturované finanční nástroje zahrnující derivátové nástroje), je pojistitel nebo pojistník (který nabízí takové pojištění, distribuuje pojistný produkt, ‚prodává‘ pojištění) povinen poskytnout spotřebiteli – pojištěnému informace o povaze, specifikaci typu a vlastnostech (v anglickém jazyce *indication of the nature*, v německém jazyce *Angabe der Art*) podkladového nástroje (derivátového nástroje nebo strukturovaného finančního nástroje zahrnujícího derivátový nástroj), nebo v tom smyslu, že je dostatečné uvedení druhu podkladových aktiv bez poskytnutí informací o vlastnostech takového nástroje?

2) V případě, že by Soudní dvůr odpověděl na první otázku v tom smyslu, že pojistitel nebo pojistník (který nabízí takové pojištění, distribuuje pojistný produkt, ‚prodává‘ pojištění spojené s investičním fondem – pojistným kapitálovým fondem) je povinen poskytnout spotřebiteli informace o povaze, specifikaci typu a vlastnostech podkladového nástroje

(derivátového nástroje nebo strukturovaného finančního nástroje zahrnujícího derivátový nástroj), musí být čl. 185 odst. 3 písm. i) směrnice 2009/138 a čl. 36 odst. 1 [směrnice 2002/83] ve spojení s přílohou III [bodem A písm. a) 12] [této směrnice] vykládán v tom smyslu, že informace o povaze, specifikaci typu a vlastnostech podkladového nástroje (derivátového nástroje nebo strukturovaného finančního nástroje zahrnujícího derivátový nástroj) poskytnuté spotřebiteli – pojištěnému musí obsahovat stejné informace, jaké vyžadují ustanovení čl. 19 odst. 3 směrnice [2004/39] a čl. 24 odst. 4 směrnice [2014/65], tzn. komplexní informace o derivátových nástrojích a navrhovaných investičních strategiích, jejichž součástí by měly být vhodné pokyny a upozornění týkající se rizik spojených s investicemi do těchto nástrojů nebo určitých investičních strategií, a to zejména informací o metodice oceňování podkladového nástroje uplatňované pojistitelem nebo agentem pro výpočty v průběhu trvání pojistné ochrany [a] informací o riziku spojeném s derivátovým nástrojem a jeho emitentem včetně informací týkajících se změny hodnoty derivátového nástroje v čase, jednotlivých činitelů ovlivňujících tyto změny a míry jejich vlivu na hodnotu?

3) Musí být čl. 185 odst. 4 směrnice 2009/138 vykládán v tom smyslu, že v případě smluv o životním pojištění, které jsou spojeny s investičním fondem (pojistným kapitálovým fondem), kde je podkladovým aktivem derivátový nástroj (nebo strukturovaný finanční nástroj zahrnující derivátový nástroj), je pojistitel nebo pojistník (který nabízí takové pojištění, distribuuje pojistný produkt, ‚prodává' pojištění) povinen poskytnout spotřebiteli – pojištěnému stejné informace, jaké vyžaduje čl. 19 odst. 3 směrnice 2004/39 a čl. 24 odst. 4 směrnice 2014/65, tj. komplexní informace o derivátových nástrojích a navrhovaných investičních strategiích, jejichž součástí by měly být vhodné pokyny a upozornění týkající se rizik spojených s investicemi do těchto nástrojů nebo určitých investičních strategií, včetně zejména informací o metodice oceňování podkladového nástroje uplatňované pojistitelem nebo agentem pro výpočty v průběhu trvání pojistné ochrany [a] informace o riziku spojeném s derivátovým nástrojem a jeho emitentem včetně informací týkajících se změny hodnoty derivátového nástroje v čase, jednotlivých činitelů ovlivňujících tyto změna a míry jejich vlivu na hodnotu?

4) V případě kladné odpovědi na druhou nebo třetí otázku (nebo na obě), představuje opomenutí poskytnout požadované informace (uvedené ve druhé a třetí otázce) spotřebiteli – pojištěnému ze strany pojistitele nebo pojistníka, který nabízí životní pojištění spojené s investičním fondem (pojistným kapitálovým fondem), při nabízení pojištění spotřebiteli nekalou obchodní praktiku ve smyslu článku 5 směrnice [2005/29], nebo je opomenutí poskytnout požadované informací klamavou obchodní praktikou ve smyslu článku 7 této směrnice?

5) V případě záporné odpovědi na druhou i třetí otázku, představuje skutečnost, že pojistitel nebo pojistník (který nabízí takové pojištění, distribuuje pojistný produkt, ‚prodává' pojištění spojené s investičním fondem) opomněl spotřebitele jasně informovat o tom, že jsou prostředky investičního fondu (pojistného kapitálového fondu) investovány do derivátových nástrojů (nebo do strukturovaných finančních nástrojů zahrnujících derivátové nástroje), nekalou obchodní praktiku ve smyslu článku 5 směrnice 2005/29, nebo je opomenutí poskytnout požadované informace klamavou obchodní praktikou ve smyslu článku 7 této směrnice?

6) V případě záporné odpovědi na druhou i třetí otázku, představuje skutečnost, že pojistitel nebo pojistník nabízející životní pojištění spojené s investičním fondem (pojistným kapitálovým fondem) opomněl poskytnout spotřebiteli podrobné vysvětlení ohledně přesných vlastností finančního nástroje, do kterého jsou investovány prostředky investičního fondu (pojistného kapitálového fondu), zahrnující informace o pravidlech fungování takového instrumentu, když se jedná o derivátový nástroj (nebo strukturovaný finanční nástroj zahrnující derivátový nástroj), nekalou obchodní praktiku ve smyslu článku 5 směrnice 2005/29, nebo je opomenutí poskytnout požadované informace klamavou obchodní praktikou ve smyslu článku 7 této směrnice?“

Věc C-213/20

43 Dne 29. července 2011 A, společnost působící v bankovnictví, uzavřela jakožto pojistník s pojišťovnou A. Towarzystwo Ubezpieczeń Życie smlouvu o hromadném životním pojištění spojenou s investičním fondem.

44 Předmětem této smlouvy bylo shromažďování a investování pojistného placeného pojištěnými osobami do investičního fondu. Statut tohoto fondu, který představuje standardní smluvní doložku zahrnutou do pojistné smlouvy, blíže uváděl, že toto pojistné je po odečtení měsíčního administrativního poplatku vybíraného touto pojišťovnou určeno k nákupu podílů v uvedeném fondu, přičemž každý podíl měl původní jednotkovou hodnotou. Částky investované do téhož fondu byly následně v plném rozsahu investovány do strukturovaných dluhopisů, jejichž platba byla založena na indexu stanoveném jejich emitentem.

45 Tento statut popisoval taková rizika spojená s investicemi, jako jsou rizika spojená se snížením hodnoty tohoto indexu vyplývajícím z vývoje finančních trhů, jakož i riziko ztráty části investovaného pojistného v případě ukončení pojistné smlouvy před uplynutím doby pojištění, přičemž v něm bylo uvedeno, že dotčená pojišťovna nemůže nést odpovědnost za tato rizika.

46 Samostatnými prohlášeními předloženými dne 28. a 30. listopadu 2011 přistoupili G. W. a E. S. jako pojištěné osoby na dobu patnácti let ke smlouvě o hromadném životním pojištění uzavřené společností A, přičemž se zavázali hradit původní pojistné a následně pravidelné měsíční pojistné. K tomuto přistoupení došlo v prostorách této společnosti na jediné schůzce se zaměstnanci této společnosti s názvem „poradenství pro zákazníky“, kteří jim dotčený pojistný produkt představili jako investici ve formě pravidelného spoření. Během této schůzky G. W. a E. S. obdrželi nabídku přistoupení a standardní smluvní doložky smlouvy o hromadném životním pojištění, a sice všeobecné pojistné podmínky a statut dotčeného investičního fondu, a předložili svá prohlášení o přistoupení. Uvedená společnost obdržela od dotčené pojišťovny za svou činnost provizi.

47 Při svém přistoupení ke smlouvě o hromadném životním pojištění podepsali G. W. a E. S. písemný dokument, z něhož vyplývalo, že během doby pojištění může hodnota podílů dotčeného investičního fondu významně kolísat v závislosti na oceňování finančních nástrojů, do kterých tento fond investuje. Dále pak je produktu, který vzhledem k tomu, že není bankovní investicí, nezaručuje pojištěné osobě návratnost investice, vlastní riziko plynoucí z možnosti, že emitent těchto finančních nástrojů nesplní své závazky. Dokument týkající se podmínek nákupu uvedených finančních nástrojů obsahující zmínku o specifických rizikových faktorech investování, které jsou s nimi spojeny, naproti tomu G. W. a E. S. poskytnut nebyl.

48 Po uplynutí doby osmi let trvání smlouvy, během níž hodnota podílů v dotčeném investičního fondu postupně klesala, G. W. svou smlouvu s účinností ke dni 23. ledna 2019 vypověděla. Dotčená pojišťovna jí zaplatila odbytné ve výši odpovídající hodnotě jejího podílu v tomto fondu, který představoval přibližně dvě třetiny pojistného, které uhradila, snížené o náklady na likvidaci. E. S. ke dni podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-213/20 naproti tomu svou smlouvu nevypověděl.

49 G. W. a E. S. podali proti pojišťovně A. Towarzystwo Ubezpieczeń Życie u předkládajícího soudu žalobu, kterou se domáhali vrácení zaplaceného pojistného, přičemž tvrdili, že vzhledem k tomu, že tato pojišťovna nesplnila své informační povinnosti týkající se povahy podkladových aktiv pro dotčenou pojistnou smlouvu a všech s tím souvisejících rizik, jsou tato smlouva a jejich individuální prohlášení o přistoupení k této smlouvě neplatné a nemají žádný účinek.

50 V tomto kontextu předkládající soud na prvním místě poznamenává, že i když pojištěná osoba není formálně stranou smlouvy uzavřené mezi pojišťovnou a pojistníkem, která má formu smlouvy o hromadném životním pojištění na účet jiné osoby ve smyslu čl. 808 odst. 1 občanského zákoníku, pojištěná osoba, která k ní přistoupí, se zavazuje splnit povinnost pojistníka platit pojistné a nese skutečnou hospodářskou zátěž investice a s ní související riziko. Vyvstává tedy otázka, zda čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 ukládá povinnost, aby informace uvedené v příloze III bodě A písm. a) 11 a a) 12 této směrnice byly dány k dispozici rovněž této pojištěné osobě.

51 Na druhém místě se předkládající soud zabývá otázkou týkající se rozsahu pojmu „údaje o povaze podkladových aktiv“ ve smyslu posledně uvedeného ustanovení. Tento soud v tomto ohledu zdůrazňuje požadavek udržovat vyvážený vztah mezi rozsahem poskytnutých informací a stupněm jejich komplexnosti, přičemž uvádí, že právní vztah mezi pojišťovnou a pojištěnou osobou, která nese investiční rizika, by mohl odůvodnit požadavek, aby pojištěná osoba obdržela veškeré informace o povaze finančních produktů a o rizicích s nimi spojených, a aby jí v tomto kontextu pojišťovna předala veškeré informace o těchto produktech, které obdrží od jejich emitenta.

52 Otázku, kterou si předkládající soud klade na třetím místě, se týká okamžiku, kdy musí být informační povinnost před uzavřením smlouvy splněna, a konkrétněji výkladu pojmu před uzavřením pojistné smlouvy ve smyslu čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83. Tento soud uvádí, že ustanovení polského práva, které tento článek provádí, a sice čl. 13 odst. 4 zákona o pojištění, ukládá pouze to, aby informace týkající se právního vztahu, včetně vlastností aktiv investičního fondu, byly zahrnuty do vzorové pojistné smlouvy. V tomto kontextu se tedy zamýšlí nad otázkou, zda k tomu, aby nebyla informační povinnost zbavena svého užitečného účinku, není nezbytné vyžadovat, aby fáze sdělování informací pojištěné osobě byla jasně odlišná od fáze uzavření smlouvy.

53 Na čtvrtém místě předkládající soud uvádí, že v polském právu informace o právním vztahu nejsou zpravidla považovány za skutečnosti, které spadají do jeho hlavního předmětu, jelikož přímo neurčují práva a povinnosti stran. Vzhledem k rozsahu a významu informací uvedených v příloze III směrnice 2002/83 si však klade otázku, zda by čl. 36 odst. 1 této směrnice ve spojení s bodem 52 jejího odůvodnění mohl být vykládán v tom smyslu, že informační povinnost, kterou stanoví, představuje podstatnou náležitost pojistné smlouvy, případně právního vztahu, ke kterému pojištěná osoba přistupuje.

54 Předkládající soud kromě toho poznamenává, že vnitrostátní právo neposkytuje právní základ umožňující konstatovat neplatnost tohoto právního vztahu z důvodu případného konstatování porušení této informační povinnosti. Zaprvé je totiž čl. 58 odst. 1 občanského zákoníku týkající se neplatnosti právního jednání zpravidla vykládán tak, že odkazuje pouze na neslučitelnost obsahu nebo předmětu právního jednání se zákonem, zadruhé vnitrostátní právo neobsahuje za tímto účelem žádnou specifickou právní úpravu a zatřetí použití obecných pravidel týkajících se nedostatku ve vyjádření souhlasu podléhá striktním podmínkám, mezi něž patří dodržení lhůty jednoho roku a konstatování skutečnosti, že pochybení bylo podstatné a týkalo se obsahu právního jednání. Podle předkládajícího soudu je tedy třeba ještě určit, zda směrnice 2002/83 upravuje právní účinky konstatování porušení uvedené informační povinnosti.

55 Za těchto okolností se Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie (obvodní soud ve Varšavě-Wola, se sídlem ve Varšavě, Polsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 36 odst. 1 [směrnice 2002/83] ve spojení s přílohou III [bodem A písm. a) 12] téže směrnice […] vykládán v tom smyslu, že povinnost sdělit informace v něm uvedené se vztahuje rovněž na pojištěnou osobu, není-li současně pojistníkem a vystupuje-li jako osoba přistupující v postavení spotřebitele ke smlouvě o hromadném životním pojištění spojené s investičním fondem, uzavřené mezi pojišťovnou a podnikem, který je pojistníkem a jako skutečný investor ve vztahu k peněžním prostředkům hrazeným jako platby pojistného?

2) Musí být v případě kladné odpovědi na první otázku čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 ve spojení s přílohou III [bodem A písm. a) 11 a a) 12] téže směrnice vykládán v tom smyslu, že v rámci takového právního vztahu, jako je právní vztah uvedený v první otázce, znamená povinnost poskytovat informace o povaze finančních aktiv investičního fondu rovněž to, že spotřebitel – pojištěný musí být informován vyčerpávajícím a srozumitelným způsobem o veškerých rizicích spojených s investováním do aktiv tohoto fondu (zejména strukturovaných dluhopisů nebo derivátových nástrojů), povaze těchto rizik a jejich míře, nebo zda je ve smyslu výše uvedeného ustanovení dostačující sdělit pojištěné osobě pouze základní informace o hlavních druzích rizik spojených s investováním prostřednictvím investičního fondu?

3) Musí být čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 ve spojení s přílohou III [bodem A písm. a) 11 a a) 12] téže směrnice vykládán v tom smyslu, že v rámci právního vztahu popsaného v první i ve druhé otázce z něho vyplývá povinnost, aby spotřebitel přistupující ke smlouvě o životním pojištění v postavení pojištěné osoby byl informován o všech investičních rizicích a s nimi spojených podmínkách, o kterých emitent aktiv (strukturovaných dluhopisů nebo derivátových nástrojů), jež jsou součástí investičního fondu, informoval pojistitele?

4) Musí být v případě kladné odpovědi na předchozí otázky čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 vykládán v tom smyslu, že spotřebitel přistupující v postavení pojištěné osoby ke smlouvě o hromadném životním pojištění spojené s investičním fondem musí obdržet informace, které se týkají povahy aktiv a rizik spojených s investováním do takových aktiv, před uzavřením smlouvy v rámci samostatně vymezeného předsmluvního procesu, a že tento článek brání [takovému] ustanovení vnitrostátního práva, [jako je] čl. 13 odst. 4 [zákona o pojištění], podle něhož je dostačující, když jsou tyto informace uvedeny až v textu pojistné smlouvy v okamžiku jejího uzavírání, aniž je možné jasně a jednoznačně vymezit okamžik obdržení informací v průběhu procesu přistupování ke smlouvě?

5) Musí být v případě kladné odpovědi na první tři otázky čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 ve spojení s přílohou III [bodem A písm. a) 11 a a) 12] téže směrnice vykládán rovněž v tom smyslu, že řádné splnění takto definované informační povinnosti musí být považováno za podstatnou náležitost smlouvy o hromadném životním pojištění spojené s investičním fondem, a že tedy skutečnost, že tato povinnost nebyla řádně splněna, může mít za následek přiznání práva na vrácení veškerých uhrazených plateb pojistného spotřebiteli – pojištěnému z důvodu případného prohlášení smlouvy za neplatnou nebo od samého počátku neúčinnou či z důvodu případného rozhodnutí o neplatnosti nebo neúčinnosti individuálního prohlášení o přistoupení k této smlouvě?“

Řízení před Soudním dvorem

56 Rozhodnutím ze dne 23. března 2021 byly věci C-143/20 a C-213/20 v souladu s článkem 54 jednacího řádu Soudního dvora spojeny pro účely ústní části řízení a rozhodnutí, jímž se končí řízení.

57 Téhož dne byli účastníci původních řízení a ostatní zúčastnění uvedení v článku 23 statutu Soudního dvora Evropské unie na základě čl. 61 odst. 1 jednacího řádu vyzváni, aby písemně odpověděli na některé otázky. Účastníci původního řízení ve věci C-213/20, polská a italská vláda, jakož i Komise na tyto otázky odpověděli.

K předběžným otázkám

58 Před zodpovězením otázek položených předkládajícím soudem je třeba nejprve určit ustanovení unijního práva použitelná na spory v původních řízeních.

59 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že z předkládacích rozhodnutí vyplývá, pokud jde o věc C-143/20, že žalobce v původním řízení byl pojištěn od 8. října 2010, takže k uzavření smlouvy o hromadném životním pojištění, k níž přistoupil, došlo nezbytně před tímto datem, stejně jako bylo před tímto datem učiněno i jeho prohlášení o přistoupení k této smlouvě. Pokud jde dále o věc C-213/20, smlouva o hromadném životním pojištění dotčená ve věci v původním řízení byla uzavřena dne 29. července 2011 a žalobci v původním řízení k ní přistoupili prohlášeními předloženými dne 28. listopadu a 30. listopadu 2011.

60 V souladu s čl. 309 odst. 1 a s článkem 310 směrnice 2009/138 se přitom její článek 185, jehož lhůta pro provedení uplynula dne 31. března 2015, použije až od 1. ledna 2016, data, od kterého byla směrnice 2002/83 zrušena. Z toho vyplývá, že na spory v původních řízeních jsou použitelná pouze ustanovení posledně uvedené směrnice.

61 Vzhledem k tomu, že podle ustálené judikatury platí, že v rámci postupu spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem zavedeného článkem 267 SFEU přísluší Soudnímu dvoru poskytnout vnitrostátnímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen, přičemž otázky, které jsou mu položeny, případně přeformuluje (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. října 2021, PL Holdings, C-109/20, EU:C:2021:875, bod 34 a citovaná judikatura), je položené otázky tedy třeba chápat tak, že se týkají výlučně výkladu ustanovení směrnice 2002/83, s vyloučením ustanovení směrnice 2009/138. Dále pak vzhledem k tomu, že se týká pouze výkladu čl. 185 odst. 4 posledně uvedené směrnice, není namístě odpovídat na třetí otázku ve věci C-143/20.

62 Stejně tak vzhledem k tomu, že se druhá otázka v této věci týká čl. 24 odst. 4 směrnice 2014/65, který se podle jejího čl. 93 odst. 1 a článku 94 použije až od 3. ledna 2018, dne, kdy byla směrnice 2004/39 zrušena, je třeba tuto otázku chápat tak, že se týká pouze čl. 19 odst. 3 posledně uvedené směrnice.

K první otázce ve věci C-213/20

63 Podstatou první otázky předkládajícího soudu ve věci C-213/20 je, zda čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 musí být vykládán v tom smyslu, že informace, které jsou v něm uvedeny, musí být sděleny spotřebiteli, který jako pojištěná osoba přistoupí ke smlouvě o hromadném životním pojištění, která je spojena s investičním fondem, uzavřené mezi pojišťovnou a podnikem, který je pojistníkem.

64 Za účelem odpovědi na tuto otázku je třeba úvodem upřesnit, že z předkládacích rozhodnutí a ze spisů, které má Soudní dvůr k dispozici, zaprvé vyplývá, že smlouvami dotčenými ve věci v původním řízení jsou smlouvy o životním pojištění spojené s investičními fondy (dále jen „smlouvy unit-linked“). Tyto smlouvy mají otevřenou a kolektivní povahu vzhledem k tomu, že jsou uzavírány mezi pojišťovnou a podnikem, který je pojistníkem, aby bylo spotřebitelům, kteří se ve fázi uzavření těchto smluv ještě nerozhodli, umožněno k nim přistoupit po jejich uzavření, když předloží individuální a samostatné prohlášení o přistoupení.

65 Zadruhé tímto prohlášením přebírá tento spotřebitel postavení pojištěné osoby a zavazuje se platit pojišťovně původní pojistné a následně pravidelné měsíční pojistné. Toto pojistné je přepočteno na podíly investičního fondu, nazvané „podílové jednotky“, a následně investováno do finančních nástrojů, na nichž závisí hodnota těchto podílů, které představují podkladová aktiva pro smlouvy unit-linked. Jako protiplnění za zaplacené pojistné se pojišťovna zavazuje vyplatit uvedenému spotřebiteli plnění v případě smrti nebo dožití po uplynutí doby pojištění nebo, v případě ukončení pojistné smlouvy před tímto uplynutím doby pojištění, vrátit mu částku rovnající se aktualizované hodnotě podílů investičního fondu, na které bylo jeho pojistné přepočteno.

66 Zatřetí je postup přistupování ke smlouvám o hromadném pojištění unit-linked řízen výlučně podnikem, který je pojistníkem, který spotřebitelům nabízí, aby přistoupili k těmto smlouvám ve formě finanční investice založené na pojištění a přijímá jejich projevy vůle v tomto smyslu ve formě prohlášení o přistoupení, přičemž za svou činnost obdrží od pojišťovny provizi.

67 Po tomto upřesnění je třeba zaprvé uvést, že čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83, podle kterého musí být před uzavřením pojistné smlouvy pojistníkovi sděleny alespoň informace uvedené v příloze III bodě A této směrnice, neobsahuje žádnou definici pojmů „pojistná smlouva“ a „pojistník“, ani neobsahuje žádný odkaz na vnitrostátní právní předpisy, pokud jde o význam, který je třeba těmto pojmům přiznat.

68 Z požadavků na jednotné použití unijního práva i ze zásady rovnosti tak vyplývá, že uvedené pojmy musejí být považovány za autonomní pojmy unijního práva, které musejí být vykládány jednotným způsobem na území Unie, s ohledem nejen na znění tohoto ustanovení, ale i na kontext, do kterého uvedené ustanovení patří a na cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 1. března 2012, González Alonso, C-166/11, EU:C:2012:119, bod 25, jakož i ze dne 31. května 2018, Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag a další, C-542/16, EU:C:2018:369, bod 49).

69 Pokud jde zaprvé o pojem „pojistník“, je třeba uvést, jak v podstatě uvedl generální advokát v bodě 79 svého stanoviska, že i když pojem „pojistník“ v systematice směrnice 2002/83 obecně označuje osobu, která je adresátem nabídky v rámci právního vztahu, který představuje pojistnou smlouvu, není nezbytně omezen na osobu, která s pojišťovnou uzavřela pojistnou smlouvu, jelikož tato směrnice uznává, že i pojištěná osoba je nositelem práv a povinností vyplývajících z takové smlouvy.

70 To vyplývá zvláště z bodů 2, 35, 39 a 50 odůvodnění uvedené směrnice, jakož i z jejích odpovídajících ustanovení v oblasti technických rezerv a ozdravných finančních opatření, která zmiňují požadavek na ochranu zájmů pojištěných osob a práv, která pro ně vyplývají z pojistné smlouvy. Tentýž závěr lze vyvodit ze stejných ustanovení čl. 14 odst. 5 prvního pododstavce téže směrnice, jakož i z jejího čl. 53 odst. 6 prvního pododstavce v oblasti převodu kmene pojistných smluv mezi pojišťovnami, z nichž vyplývá, že se na pojištěné osoby tato ustanovení vztahují stejně jako na pojistníky v rozsahu, v němž mají práva a povinnosti vzniklé z pojistné smlouvy.

71 Takový výklad je kromě toho podpořen cíli sledovanými směrnicí 2002/83. Z bodů 2 a 5 odůvodnění této směrnice totiž vyplývá, že tato směrnice má zajistit zejména přiměřenou ochranu pojištěných a osob oprávněných k pojistnému plnění ve všech členských státech a přispět k tomu, aby se všichni pojistníci mohli obracet na jakéhokoli pojistitele (rozsudek ze dne 2. dubna 2020, kunsthaus muerz, C-20/19, EU:C:2020:273, bod 34).

72 V tomto kontextu bod 52 odůvodnění uvedené směrnice uvádí, že spotřebitel musí obdržet všechny nutné informace umožňující mu zvolit si smlouvu nejlépe odpovídající jeho potřebám a minimální opatření musí být proto koordinována, aby spotřebitel obdržel jasné a přesné informace zejména o základních vlastnostech mu navrhovaných produktů.

73 S ohledem na dosažení tohoto cíle informování článek 36 směrnice 2002/83 v odst. 1 stanoví, že před uzavřením pojistné smlouvy musí být pojistníkovi sděleny alespoň informace uvedené v příloze III bodě A této směrnice (obdobně viz rozsudky ze dne 5. března 2002, Axa Royale Belge, C-386/00, EU:C:2002:136, bod 21; ze dne 19. prosince 2013, Endress, C-209/12, EU:C:2013:864, bod 25, a ze dne 29. dubna 2015, Nationale-Nederlanden Levensverzekering Mij, C-51/13, EU:C:2015:286, bod 20).

74 Soudní dvůr tak v podstatě rozhodl, že jakýkoli restriktivní výklad pojmu „pojistník“ ve smyslu tohoto čl. 36 odst. 1 by byl v rozporu s cíli sledovanými směrnicí 2002/83, neboť by to znamenalo omezení ochrany, kterou tato směrnice přiznává pojištěným osobám (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. dubna 2020, kunsthaus muerz, C-20/19, EU:C:2020:273, bod 35).

75 Za těchto podmínek ze systematického a teleologického výkladu čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 tedy vyplývá, že pro účely informační povinnosti před uzavřením smlouvy, kterou tento článek stanoví, se pojem „pojistník“ vztahuje na osobu, která je adresátem nabídky v rámci právního vztahu, který představuje pojistnou smlouvu, a která si tak má vybrat pojistný produkt a převzít práva a povinnosti, které z této smlouvy vyplývají, takže tento pojem zahrnuje rovněž osoby, které na základě svého prohlášení adresovaného podniku, který je pojistníkem, přistoupily ke smlouvě o hromadném pojištění, a staly se tak pojištěnou osobou pro účely takové smlouvy.

76 Pokud jde zadruhé o pojem „pojistná smlouva“ ve smyslu tohoto ustanovení, je třeba uvést, že Soudní dvůr již rozhodl, že smlouvy unit-linked spadají do oblasti věcné působnosti směrnice 2002/83 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 1. března 2012, González Alonso, C-166/11, EU:C:2012:119, bod 29).

77 Kromě toho z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že pro pojišťovací činnosti je podle všeobecně přijímaného názoru charakteristické, že pojistitel se na základě předchozí úhrady pojistného zavazuje zajistit pojištěnému v případě, že dojde k materializaci krytého rizika, plnění dohodnuté při uzavření smlouvy [rozsudky ze dne 26. března 2015, Litaksa, C-556/13, EU:C:2015:202, bod 28, jakož i citovaná judikatura, a ze dne 8. října 2020, United Biscuits (Pensions Trustees) a United Biscuits Pension Investments, C-235/19, EU:C:2020:801, bod 30, jakož i citovaná judikatura]. Taková činnost již z povahy věci implikuje existenci smluvního vztahu mezi poskytovatelem pojišťovacích služeb a osobou, jejíž rizika jsou pokryta pojištěním, tj. pojištěným (rozsudek ze dne 31. května 2018, Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag a další, C-542/16, EU:C:2018:369, bod 50, jakož i citovaná judikatura).

78 Soudní dvůr tak v kontextu směrnice 2002/92 rozhodl, že v rozsahu, v němž se pojišťovna zaváže poskytnout plnění v případě úmrtí pojištěného nebo v případě, že dojde k jiné události, jakožto protiplnění za zaplacení pojistného tímto pojištěným, takový pojistný vztah spadá pod pojem „pojistná smlouva“ uvedený v této směrnici (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 31. května 2018, Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag a další, C-542/16, EU:C:2018:369, bod 51).

79 Tento výklad lze přitom použít rovněž na pojem „pojistná smlouva“ ve smyslu čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83.

80 Jak bylo v projednávaném případě uvedeno v bodech 64 až 66 tohoto rozsudku, spotřebitel, který se rozhodne přistoupit ke smlouvě o hromadném pojištění unit-linked, tak přijímá nabídku pojištění předloženou podnikem, který je pojistníkem. Tento spotřebitel se tedy zavazuje pojišťovně platit pojistné jako protiplnění za to, že tato pojišťovna poskytne plnění v případě smrti nebo dožití po uplynutí doby pojištění. Uvedený spotřebitel tak přebírá typická práva a povinnosti stanovené uvedenou smlouvou a stává se stranou pojistného vztahu s touto pojišťovnou.

81 Za těchto podmínek tento pojistný vztah mezi pojišťovnou a spotřebitelem – pojištěným spadá jako takový pod pojem „pojistná smlouva“ ve smyslu čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83, takže spotřebitel, který se stane stranou této smlouvy, když přistoupí ke smlouvě o hromadném pojištění unit-linked, spadá pod pojem „pojistník“ ve smyslu tohoto ustanovení. Skutečnost, že se tento spotřebitel stane či nestane formálně stranou rovněž uvedené smlouvy o hromadném pojištění uzavřené mezi pojišťovnou a podnikem, který je pojistníkem, v tomto ohledu postrádá relevanci.

82 Uvedený spotřebitel tedy musí před svým přistoupením ke smlouvě o hromadném pojištění unit-linked obdržet informace uvedené ve zmíněném ustanovení, které mu umožní učinit informovanou volbu pojistného produktu, který nejlépe odpovídá jeho potřebám.

83 Aby byla předkládajícímu soudu poskytnuta užitečná odpověď, která mu umožní vyřešit spory v původních řízeních, je třeba dále ještě určit zadruhé subjekt, který musí splnit informační povinnost před uzavřením smlouvy stanovenou v čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 ve prospěch takového spotřebitele.

84 V tomto ohledu je třeba uvést, že toto ustanovení výslovně neurčuje subjekt, který má uvedenou informační povinnost.

85 Je zajisté pravda, že Soudní dvůr již rozhodl s ohledem na ustanovení časově předcházející čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83, vypracované ve stejném znění jako posledně uvedené ustanovení, že unijní právo takovou povinnost informovat pojistníka ukládá pojišťovně (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. prosince 2019, Rust-Hackner a další, C-355/18 až C-357/18 a C-479/18, EU:C:2019:1123, bod 85, jakož i citovaná judikatura).

86 Je však třeba zohlednit rovněž zvláštnosti smluv o hromadném pojištění unit-linked. Z úvah uvedených v bodech 64 a 66 tohoto rozsudku konkrétně vyplývá, že postupy uzavírání těchto smluv a přistoupení k nim svou podstatou zahrnují vytvoření dvou odlišných pojistných vztahů, přičemž první z nich existuje mezi pojišťovnou a podnikem, který je v rámci takové smlouvy pojistníkem, a vznikl na základě uzavření uvedené smlouvy, a druhý, eventuální a časově následující po prvním, mezi pojišťovnou a spotřebitelem – pojištěným, vznikl na základě prohlášení o přistoupení posledně uvedené osoby k této smlouvě.

87 Dále pak v rámci postupu přistoupení tohoto spotřebitele k uvedené smlouvě podnik, který je pojistníkem, jedná jako „zprostředkovatel pojištění“ ve smyslu čl. 2 bodu 5 směrnice 2002/92 ve spojení s body 9 a 11 odůvodnění této směrnice, a podléhá tedy pravidlům stanoveným touto směrnicí v souladu s jejím čl. 1 odst. 1 a odst. 2 písm. b).

88 Tento podnik, který je pojistníkem, totiž vykonává za úplatu činnost zprostředkování pojištění ve smyslu čl. 2 bodu 3 uvedené směrnice, která spočívá v tom, že spotřebitelům nabízí přistoupení ke smlouvě o hromadném pojištění unit-linked, a jak bylo uvedeno v bodech 80 a 81 tohoto rozsudku, uzavření smlouvy o životním pojištění s pojišťovnou, jakož i v poskytování finančního poradenství týkajícího se investování kapitálu představujícího pojistné hrazené těmito spotřebiteli do podkladových aktiv pro smlouvu o hromadném pojištění unit-linked (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 31. května 2018, Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag a další, C-542/16, EU:C:2018:369, body 47 až 54 a 58).

89 Za těchto podmínek ze znění směrnice 2002/83 ve spojení se zněním směrnice 2002/92 vyplývá, že pojišťovně přísluší, aby v souladu s čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 před uzavřením smlouvy o hromadném pojištění unit-linked sdělila podniku, který je v rámci této smlouvy pojistníkem, alespoň informace uvedené v příloze III bodě A uvedené směrnice.

90 S ohledem na povahu takové smlouvy, která má být distribuována konečným spotřebitelům, a na požadavek, aby tito spotřebitelé obdrželi tyto informace před svým přistoupením k uvedené smlouvě, aby si mohli zvolit pojistný produkt, který nejlépe odpovídá jejich potřebám, vyplývající z čl. 36 odst. 1 této směrnice, jak byl vyložen v bodě 82 tohoto rozsudku, je pojišťovna povinna uvedené informace uvést jasným, přesným a srozumitelným způsobem pro uvedené spotřebitele, aby jim později mohly být předány během postupu přistoupení k téže smlouvě.

91 Dále pak přísluší podniku, který je pojistníkem v rámci smlouvy o hromadném pojištění unit-linked, jednajícímu jako zprostředkovatel pojištění, aby tytéž informace, které mu pojišťovna poskytla, předal všem spotřebitelům, kteří přistoupí k této smlouvě, a to před tímto přistoupením. K těmto informacím musí být doplněno jakékoli další upřesnění, které se jeví jako nezbytné s ohledem na požadavky a potřeby tohoto spotřebitele, které musí být určeny na základě informací poskytnutých uvedeným spotřebitelem. Tato upřesnění se musí uzpůsobit v závislosti na složitosti uvedené smlouvy a musí být pro téhož spotřebitele formulována jasně, přesně a srozumitelně v souladu s čl. 12 odst. 3 a čl. 13 odst. 1 písm. b) směrnice 2002/92.

92 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na první otázku ve věci C-213/20 odpovědět tak, že čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 musí být vykládán v tom smyslu, že informace, které jsou v něm uvedeny, musí být sděleny spotřebiteli, který jako pojištěná osoba přistoupí ke smlouvě o hromadném pojištění unit-linked, uzavřené mezi pojišťovnou a podnikem, který je pojistníkem. Přísluší pojišťovně, aby tyto informace poskytla podniku, který je pojistníkem, jenž je musí předat tomuto spotřebiteli před tím, než přistoupí k této smlouvě, přičemž k nimž musí být doplněno jakékoli další upřesnění, které se jeví jako nezbytné s ohledem na požadavky a potřeby tohoto spotřebitele v souladu s tímto ustanovením ve spojení s čl. 12 odst. 3 směrnice 2002/92.

K první a druhé otázce ve věci C-143/20, jakož i ke druhé a třetí otázce ve věci C-213/20

93 Podstatou první a druhé otázky předkládajícího soudu ve věci C-143/20, jakož i druhé a třetí otázky předkládajícího soudu ve věci C-213/20, které je třeba zkoumat společně, je, zda čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 ve spojení s její přílohou III bodem A písm. a) 12 musí být vykládán v tom smyslu, že údaje o povaze podkladových aktiv, které musí být spotřebiteli sděleny před tím, než přistoupí ke smlouvě o hromadném pojištění unit-linked, musí obsahovat údaje o vlastnostech těchto podkladových aktiv, a v kladném případě zda tyto údaje:

– musí obsahovat vyčerpávající informace o povaze a míře veškerých rizik spojených s investováním do uvedených podkladových aktiv, a

– musí obsahovat tytéž informace, jako jsou informace, které emitent finančních nástrojů tvořících tatáž podkladová aktiva poskytl pojišťovně na základě čl. 19 odst. 3 směrnice 2004/39.

94 V tomto ohledu z judikatury připomenuté v bodě 68 tohoto rozsudku vyplývá, že vzhledem k tomu, že směrnice 2002/83 neobsahuje definici ani odkaz na vnitrostátní právní předpisy, je třeba význam pojmu „údaje o povaze podkladových aktiv pro pojistky spojené s fondy“ ve smyslu přílohy III bodu A písm. a) 12 této směrnice nalézt s ohledem nejen na jeho znění, ale i na kontext, do kterého uvedené ustanovení patří a na cíl sledovaný uvedenou směrnicí.

95 Je zajisté pravda, že s ohledem na znění uvedeného ustanovení by bylo možné tento pojem chápat tak, že odkazuje pouze na uvedení typu finančních nástrojů představujících podkladová aktiva pro investiční fond, s nímž je dotčená pojistná smlouva spojena. Ze systematického a teleologického výkladu téhož ustanovení nicméně vyplývá, že je třeba použít široký výklad uvedeného pojmu tak, že se vztahuje na vlastnosti těchto aktiv.

96 Jak totiž bylo uvedeno v bodech 72 a 73 tohoto rozsudku, ze znění bodu 52 odůvodnění ve spojení se zněním čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 vyplývá, že účelem informační povinnosti před uzavřením smlouvy stanovené v tomto ustanovení je umožnit spotřebitelům, kteří zamýšlejí přistoupit ke smlouvě o hromadném životním pojištění, zvolit si mezi různými pojistnými produkty ten produkt, který nejlépe odpovídá jejich potřebám, když jim bude zaručeno, že budou moci mít k dispozici podrobné, přesné a objektivní informace nezbytné k tomuto účelu, a zejména jasné a přesné informace o základních vlastnostech uvedených pojistných produktů.

97 V případě smlouvy unit-linked přitom pojistný produkt obsahuje investiční prvek (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 31. května 2018, Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag a další, C-542/16, EU:C:2018:369, bod 57), který je od tohoto produktu neoddělitelný. Tento prvek je totiž vlastní samotné volbě spotřebitele přistoupit k této smlouvě, jelikož jak bylo uvedeno v bodě 66 tohoto rozsudku, uvedený pojistný produkt je prezentován, a tímto spotřebitelem je vnímán jako forma investice založené na pojištění, která se liší od jiných forem investování.

98 Kromě toho, jak bylo uvedeno v bodě 65 tohoto rozsudku, uvedený prvek má přímý dopad na plnění povinností a výkon práv vyplývajících z uvedené smlouvy. Na jedné straně kromě placení pojistného nese spotřebitel, který k ní přistoupí, rovněž rizika vyplývající z investování tohoto pojistného do finančních nástrojů. Na druhé straně vývoj této investice ovlivňuje přímo rozsah práv, která pro tohoto spotřebitele plynou z téže smlouvy, a zejména odbytné v případě ukončení smlouvy.

99 V tomto kontextu mají vlastnosti finančních nástrojů, které tvoří podkladová aktiva pro smlouvu unit-linked, a zejména povaha a výnosnost těchto nástrojů, jakož i rizika s nimi spojená, zásadní význam při informované volbě takového pojistného produktu spotřebitelem. To platí tím spíše, pokud jsou jako v projednávaném případě těmito podkladovými aktivy derivátové nástroje nebo strukturované finanční nástroje zahrnující derivátové nástroje, které vykazují obzvláště vysoký stupeň investičního rizika.

100 Aby byl zachován užitečný účinek povinnosti uvedené v čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83, informace, které musí být sděleny spotřebiteli, který zamýšlí přistoupit ke smlouvě, tedy musí obsahovat údaje o vlastnostech uvedených podkladových aktiv.

101 Ze znění bodu 52 odůvodnění ve spojení se zněním přílohy III bodu A této směrnice nicméně vyplývá, že tyto údaje musí být nejen dostatečně jasné, přesné a srozumitelné, aby tento spotřebitel mohl se znalostí věci učinit informovanou volbu pojistného produktu, který nejlépe odpovídá jeho potřebám, ale musejí být také objektivně nezbytné k uskutečnění této volby, jak v podstatě uvedl generální advokát v bodě 96 svého stanoviska.

102 Je tedy třeba mít za to, že pod pojem „údaje o povaze podkladových aktiv“ ve smyslu přílohy III bodu A písm. a) 12 uvedené směrnice spadají pouze údaje o vlastnostech těchto podkladových aktiv, které jsou pro tento účel zásadní. Jak uvedl generální advokát v bodech 100 a 102 svého stanoviska, tyto údaje musejí konkrétně obsahovat jasný, přesný a srozumitelný popis hospodářské a právní povahy podkladových aktiv, včetně obecných zásad, jimiž se řídí jejich výnosnost.

103 Tyto údaje musí kromě toho zahrnovat jasné, přesné a srozumitelné informace o strukturálních rizicích spojených s uvedenými podkladovými aktivy, a sice takových rizicích, která jsou vlastní jejich povaze a mohou přímo ovlivnit práva a povinnosti vyplývající z pojistného vztahu, jako jsou rizika spojená se snížením hodnoty podílů investičního fondu, s nímž je smlouva unit-linked spojena, nebo úvěrové riziko emitenta finančních nástrojů, které tvoří tatáž podkladová aktiva.

104 Uvedené údaje naproti tomu nemusí nezbytně obsahovat podrobný a vyčerpávající popis povahy a míry veškerých investičních rizik spojených s podkladovými aktivy pro smlouvu unit-linked, jako jsou rizika vyplývající ze zvláštností různých finančních nástrojů, které je tvoří, nebo technických způsobů výpočtu hodnoty indexu, na kterém je platba těchto finančních nástrojů založena.

105 Stejně tak údaje o základních vlastnostech podkladových aktiv ve smyslu přílohy III bodu A písm. a) 12 směrnice 2002/83 nemusí nezbytně zahrnovat tytéž informace, jaké musí emitent uvedených finančních nástrojů jakožto poskytovatel investičních služeb sdělovat svým klientům na základě čl. 19 odst. 3 směrnice 2004/39.

106 Vzhledem k tomu, že jsou podle tohoto ustanovení uvedené údaje specificky koncipovány k tomu, aby příjemci těchto investičních služeb umožnily pochopit jejich povahu a specifický typ finančního nástroje, který mu uvedený emitent nabízí, totiž tyto informace nejsou pro spotřebitele nezbytné k tomu, aby si zvolil pojistný produkt, který nejlépe odpovídá jeho potřebám ve smyslu bodu 101 tohoto rozsudku.

107 Kromě toho by skutečnost, že by byla pojišťovně a podniku, který je pojistníkem v rámci smlouvy o hromadném pojištění unit-linked, uložena povinnost, aby tomuto spotřebiteli uvedené informace sdělily před tím, že k této smlouvě uvedený spotřebitel přistoupí, znamenala, že by do oblasti působnosti směrnice 2004/39 byly zahrnuty osoby, které jsou z ní výslovně vyloučeny na základě záměrné volby unijního normotvůrce s ohledem jak na pojišťovny v souladu s čl. 2 odst. 1 písm. a) této směrnice, tak zprostředkovatele pojištění v souladu s čl. 2 odst. 1 písm. c) této směrnice, jak ji vyložil Soudní dvůr v rozsudku ze dne 31. května 2018, Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag a další (C-542/16, EU:C:2018:369, body 61 až 69).

108 Za těchto podmínek je třeba na první a druhou otázku ve věci C-143/20, jakož i na druhou a třetí otázku ve věci C-213/20 odpovědět tak, že čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 ve spojení s její přílohou III bodem A písm. a) 12 musí být vykládán v tom smyslu, že údaje o povaze podkladových aktiv, které musí být spotřebiteli sděleny před tím, než přistoupí ke smlouvě o hromadném pojištění unit-linked, musí obsahovat údaje o základních vlastnostech těchto podkladových aktiv. Tyto údaje:

– musí zahrnovat jasné, přesné a srozumitelné informace o hospodářské a právní povaze uvedených podkladových aktiv, jakož i o strukturálních rizicích spojených s uvedenými podkladovými aktivy, a

– nemusí nezbytně zahrnovat vyčerpávající informace o povaze a míře veškerých rizik spojených s investováním do týchž podkladových aktiv, ani tytéž informace, jaké emitent finančních nástrojů, které je tvoří, sdělil pojišťovně na základě čl. 19 odst. 3 směrnice 2004/39.

Ke čtvrté otázce ve věci C-213/20

109 Podstatou čtvrté otázky předkládajícího soudu ve věci C-213/20 je, zda čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 musí být vykládán v tom smyslu, že informace uvedené v příloze III bodě A písm. a) 12 této směrnice musí být nezbytně sděleny spotřebiteli, který v postavení pojištěné osoby přistupuje ke smlouvě o hromadném pojištění unit-linked v rámci samostatně vymezeného předsmluvního procesu, a že tedy uvedený čl. 36 odst. 1 brání vnitrostátnímu ustanovení, na základě něhož stačí, aby tyto informace byly uvedeny v této smlouvě.

110 Za účelem odpovědi na tuto otázku je třeba zaprvé uvést, že z bodů 44 a 52 odůvodnění směrnice 2002/83 vyplývá, že tato směrnice neprovedla úplnou harmonizaci práva v oblasti pojistných smluv, a že jejím cílem je konkrétně pouze koordinace minimálních opatření týkajících se poskytnutí informací před uzavřením smlouvy, takže členské státy mají možnost ukládat použití svých vlastních právních předpisů na pojistné smlouvy pokrývající závazky na svých vlastních územích.

111 Zadruhé čl. 36 odst. 1 této směrnice pouze stanoví, že informace uvedené v příloze III bodě A této směrnice musí být pojistníkovi sděleny „před uzavřením pojistné smlouvy“, přičemž neupřesňuje okamžik, kdy k tomuto sdělení musí dojít, ani zejména to, zda k tomuto sdělení musí dojít v rámci samostatně vymezeného předsmluvního procesu.

112 Zatřetí čl. 36 odst. 4 uvedené směrnice stanoví, že prováděcí pravidla k tomuto článku a příloze III této směrnice přijme členský stát závazku.

113 Z toho vyplývá, že v případě smlouvy o hromadném pojištění unit-linked musí být informace uvedené v čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 sděleny spotřebiteli před podpisem prohlášení o přistoupení k této smlouvě, kterým, jak vyplývá z bodů 80 a 81 tohoto rozsudku, tento spotřebitel projeví svůj souhlas s tím, že bude vázán uvedenou smlouvou, a stává se tak stranou smluvního pojistného vztahu s pojišťovnou.

114 Dále pak vzhledem k neexistenci harmonizovaných pravidel přísluší členským státům, aby určily pravidla pro plnění informační povinnosti před uzavřením smlouvy stanovené v čl. 36 odst. 1 této směrnice. Členské státy jsou však povinny dbát na to, aby byl s ohledem na cíl uvedené směrnice zajištěn její užitečný účinek (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. prosince 2013, Endress, C-209/12, EU:C:2013:864, bod 23 a citovaná judikatura).

115 V tomto ohledu je třeba mít za to, jak v podstatě uvedl generální advokát v bodě 111 svého stanoviska, že ze znění čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 ve spojení se zněním bodu 52 jejího odůvodnění vyplývá, že vzhledem k tomu, že je rozlišen okamžik sdělení informací uvedených v příloze III bodě A této směrnice a okamžik uzavření pojistné smlouvy, případně přistoupení k této smlouvě, je účelem sledovaným uvedenou směrnicí, aby byla spotřebiteli poskytnuta určitá doba, aby si mezi různými disponibilními pojistnými smlouvami zvolil smlouvu nejlépe odpovídající jeho potřebám a aby se informovaně rozhodl, zda si přeje se smluvně zavázat.

116 K tomu, aby tento spotřebitel mohl využít uvedených informací za tímto účelem, mu musí být poskytnuty včas před přistoupením k této smlouvě, a nikoli pouze ve fázi přistoupení ke smlouvě (obdobně viz rozsudky ze dne 18. prosince 2014, CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, bod 46, a ze dne 25. června 2020, Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände, C-380/19, EU:C:2020:498, bod 34), neboť jinak by byla informační povinnost před uzavřením smlouvy stanovená v čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 zbavena svého užitečného účinku.

117 Je na příslušných vnitrostátních soudech, aby s přihlédnutím ke kontextu věci a charakteristickým rysům dotčené smlouvy o hromadném pojištění unit-linked posoudily, zda pravidla pro plnění této povinnosti umožnila spotřebiteli se znalostí věci učinit informovanou volbu pojistného produktu, který nejlépe odpovídá jeho potřebám.

118 S ohledem na vše výše uvedené je třeba na čtvrtou otázku ve věci C-213/20 odpovědět tak, že čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 musí být vykládán v tom smyslu, že informace uvedené v příloze III bodě A písm. a) 12 této směrnice nemusí být nezbytně sděleny spotřebiteli, který v postavení pojištěné osoby přistupuje ke smlouvě o hromadném pojištění unit-linked v rámci samostatně vymezeného předsmluvního procesu a uvedený čl. 36 odst. 1 nebrání vnitrostátnímu ustanovení, na základě něhož stačí, aby tyto informace byly uvedeny v této smlouvě, je-li tomuto spotřebiteli předána před jeho přistoupením včas, aby mu bylo umožněno se znalostí věci učinit informovanou volbu pojistného produktu, který nejlépe odpovídá jeho potřebám.

K páté otázce ve věci C-213/20

119 Podstatou páté otázky předkládajícího soudu ve věci C-213/20 je, zda čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 musí být vykládán v tom smyslu, že vyžaduje, aby se mělo za to, že skutečnost, že povinnost sdělit informace uvedené v příloze III bodě A písm. a) 12 této směrnice nebyla řádně

splněna, má za následek neplatnost či neúčinnost smlouvy o hromadném pojištění unit-liked nebo prohlášení o přistoupení k této smlouvě, a přiznává tak spotřebiteli, který k této smlouvě přistoupil, právo na vrácení uhrazených plateb pojistného.

120 V tomto ohledu je třeba uvést, že ze stejných úvah, jako jsou úvahy uvedené v bodech 110 až 114 tohoto rozsudku, vyplývá, že tato směrnice neupravuje právní důsledky nesplnění nebo řádného nesplnění informační povinnosti před uzavřením smlouvy stanovené v uvedeném ustanovení, a že je tedy na členských státech, aby upravily tyto aspekty práva pojistných smluv, přičemž musejí dbát na to, aby byl zajištěn užitečný účinek uvedené směrnice s ohledem na její cíl.

121 Tento závěr je podpořen výkladem ostatních ustanovení obsažených podobně jako čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 v hlavě III kapitole 4 této směrnice, nadepsané „Smluvní právo a podmínky pojištění“, a zvláště čl. 35 odst. 1 a čl. 36 odst. 3 této směrnice, který poskytl Soudní dvůr.

122 Pokud jde jednak o další informace k informacím uvedeným v příloze III směrnice 2002/83, jejichž poskytnutí může členský stát závazku požadovat ve smyslu čl. 36 odst. 3 této směrnice, měl Soudní dvůr totiž za to, že důsledky, které vnitrostátní právo pojí s neposkytnutím těchto informací, jsou v zásadě irelevantní, pokud jde o soulad vnitrostátních pravidel se sdělovací povinností stanovenou v tomto ustanovení (obdobně viz rozsudek ze dne 29. dubna 2015, Nationale-Nederlanden Levensverzekering Mij, C-51/13, EU:C:2015:286, bod 36).

123 Dále pak, pokud jde právo pojistníka zrušit pojistnou smlouvu zakotvené v čl. 35 odst. 1 směrnice 2002/83, Soudní dvůr v podstatě rozhodl, že přísluší členským státům, aby upravily právní účinky zrušení neupravené uvedeným ustanovením, přičemž musí zabezpečit, aby byl s ohledem na cíl této směrnice zajištěn její užitečný účinek a že přísluší vnitrostátním soudům, aby ověřily, zda procesní podmínky stanovené vnitrostátním právem nemohou zpochybnit účinnost práva na zrušení tím, že pojistníka odradí od jeho uplatnění (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. prosince 2019, Rust-Hackner a další, C-355/18 až C-357/18 a C-479/18, EU:C:2019:1123, body 100, 104 a 117, jakož i usnesení ze dne 28. května 2020, WWK Lebensversicherung auf Gegenseitigkeit, C-803/19, nezveřejněné, EU:C:2020:413, body 28 a 37).

124 Je však třeba ještě dodat, že jak bylo uvedeno v bodě 54 tohoto rozsudku, předkládající soud má za to, že vnitrostátní právo neumožňuje konstatovat neplatnost pojistného právního vztahu mezi pojišťovnou a pojištěnou osobou z důvodu případného konstatování řádného nesplnění informační povinnosti stanovené v čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 ve spojení s přílohou III bodem A písm. a) 12 této směrnice vzhledem k tomu, že toto právo neobsahuje za tímto účelem žádnou specifickou právní úpravu a že je použití obecných pravidel v oblasti neplatnosti právního jednání a nedostatku ve vyjádření souhlasu vyloučeno prostřednictvím výkladu nebo podléhá striktním podmínkám.

125 Za těchto podmínek tedy přísluší tomuto soudu, aby ověřil, zda jsou právní účinky, které použitelná vnitrostátní ustanovení spojují s řádným nesplněním této informační povinnosti, upraveny tak, aby byl zajištěn její užitečný účinek. Uvedený soud je tak povinen vykládat tato ustanovení v co největším možném rozsahu ve světle znění a účelu této směrnice, a za tímto účelem zejména posoudit, zda s ohledem na zásadní význam, který mají informace týkající se základních vlastností podkladových aktiv pro smlouvu unit-linked při informovaném výběru spotřebitele týkajícího se pojistného produktu, který nejlépe odpovídá jeho potřebám, a tudíž při utváření jeho vůle přistoupit k této smlouvě, může řádné nesplnění uvedené informační povinnosti učinit neplatným jeho souhlas s tím, aby byl vázán uvedenou smlouvou.

126 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na pátou otázku ve věci C-213/20 odpovědět tak, že čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 musí být vykládán v tom smyslu, že nevyžaduje, aby se mělo za to, že skutečnost, že povinnost sdělit informace uvedené v příloze III bodě A písm. a) 12 této směrnice nebyla řádně splněna, má za následek neplatnost či neúčinnost smlouvy o hromadném pojištění unit-liked nebo prohlášení o přistoupení k této smlouvě, a přiznává tak spotřebiteli, který k této smlouvě přistoupil, právo na vrácení uhrazených plateb pojistného, to však pouze pokud procesní podmínky stanovené vnitrostátním právem pro výkon práva uplatňovat tuto informační povinnost nemohou zpochybnit účinnost tohoto práva tím, že tohoto spotřebitele odradí od jeho uplatnění.

Ke čtvrté až šesté otázce ve věci C-143/20

127 Podstatou čtvrté až šesté otázky předkládajícího soudu ve věci C-143/20 je, zda článek 7 směrnice 2005/29 musí být vykládán v tom smyslu, že opomenutí sdělit spotřebiteli, který přistupuje ke smlouvě o hromadném pojištění unit-linked, informace uvedené v čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 ve spojení s její přílohou III bodem A písm. a) 12, představuje klamavé opomenutí ve smyslu výše uvedeného článku 7.

128 Za účelem odpovědi na tyto otázky je třeba nejprve uvést, že podle čl. 3 odst. 1 směrnice 2005/29 se tato směrnice vztahuje na nekalé obchodní praktiky vůči spotřebitelům, jak je stanoveno v jejím článku 5, před obchodní transakcí týkající se produktu, v jejím průběhu a po ní.

129 V tomto ohledu Soudní dvůr zaprvé upřesnil, že pojem „obchodní praktiky“ je definován v čl. 2 písm. d) této směrnice pomocí obzvláště široké formulace, jelikož předmětné praktiky musí být obchodní povahy, to znamená, že musí vycházet ze strany obchodníka, a dále musí přímo souviset s propagací, prodejem nebo dodáním jeho produktů spotřebiteli (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. července 2018, Dyson, C-632/16, EU:C:2018:599, bod 30 a citovaná judikatura). Zadruhé se výraz „přímo související s […] prodejem […] produktu“, který je uveden v tomto ustanovení, vztahuje na jakékoli opatření přijaté zejména v souvislosti s uzavřením smlouvy (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. července 2017, Gelvora, C-357/16, EU:C:2017:573, bod 21). Za tímto účelem se pojmem „produkt“ ve smyslu čl. 2 písm. c) uvedené směrnice rozumí veškeré zboží nebo služby, aniž se vylučuje jakékoli odvětví činnosti (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. října 2013, Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs, C-59/12, EU:C:2013:634, bod 29). Zatřetí z čl. 2 písm. b) této směrnice vyplývá, že pojem „obchodník“ označuje „jakoukoli fyzickou nebo právnickou osobu“ vykonávající výdělečnou činnost, spadá-li obchodní praktika do rámce obchodní nebo výrobní činnosti nebo povolání dané osoby (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. října 2018, Kamenova, C-105/17, EU:C:2018:808, body 30 a 35, jakož i citovaná judikatura), včetně situace, kdy je tato praktika vykonávána jiným podnikem, který jedná jménem nebo v zastoupení této osoby (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. října 2013, RLvS, C-391/12, EU:C:2013:669, bod 38).

130 V projednávaném případě z úvah uvedených v bodech 86 až 91 tohoto rozsudku vyplývá, že informace uvedené v čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 musí před přistoupením spotřebitele ke smlouvě o hromadném pojištění unit-linked sdělit pojišťovna a podnik, který je pojistníkem, jednající jako zprostředkovatel pojištění a sdělení uvedených informací spadá do rámce obchodní nebo výrobní činnosti těchto podniků. Dále pak, jak bylo uvedeno v bodech 80 a 81 tohoto rozsudku, toto sdělování přímo souvisí s tím, že uvedený spotřebitel uzavírá pojistnou smlouvu ve smyslu směrnice 2002/83. Uvedené sdělování tedy představuje „obchodní praktiku“ ve smyslu směrnice 2005/29.

131 Dále je třeba připomenout, že z čl. 7 odst. 1 směrnice 2005/29 vyplývá, že obchodní praktika je považována za klamavou, a představuje tak nekalou obchodní praktiku ve smyslu čl. 5 odst. 4 této směrnice, pokud ve svých věcných souvislostech a s přihlédnutím ke všem jejím rysům, okolnostem a omezením sdělovacího prostředku splňuje dvě podmínky. Jednak v rámci této praktiky musí být opomenuto uvést závažné informace, které v dané souvislosti průměrný spotřebitel potřebuje pro rozhodnutí o obchodní transakci. Dále pak uvedená obchodní praktika musí nebo může způsobit, že průměrný spotřebitel učiní rozhodnutí o obchodní transakci, které by jinak neučinil.

132 Kromě toho podle čl. 7 odst. 2 této směrnice, je-li splněna druhá podmínka uvedená v předchozím bodě, za klamavé opomenutí je také považována obchodní praktika, pokud obchodník takové závažné informace zatají nebo poskytne nejasným, nesrozumitelným nebo dvojznačným způsobem nebo v nevhodný čas.

133 Ze znění čl. 7 odst. 5 směrnice 2005/29 ve spojení s její přílohou II přitom vyplývá, že jak informace uvedené v čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83, tak informace uvedené v čl. 12 odst. 3 směrnice 2002/92 představují podstatné informace ve smyslu článku 7 směrnice 2005/29.

134 Kromě toho s ohledem na zásadní význam sdělování jasných, přesných a srozumitelných informací týkajících se základních vlastností podkladových aktiv pro smlouvu o hromadném pojištění unit-linked, aby bylo spotřebiteli, který k ní zamýšlí přistoupit, umožněno učinit se znalostí věci informovaný výběr pojistného produktu, který nejlépe odpovídá jeho potřebám, který je zdůrazněn v bodech 96 až 101 tohoto rozsudku a s ohledem na požadavek uvedený v bodě 10 odůvodnění této směrnice zajistit ochranu spotřebitelů v případě složitých produktů s vysokou mírou rizika pro spotřebitele, například některých produktů finančních služeb, se jeví, že opomenutí sdělit tyto informace, jejich zatajení, nebo jejich poskytnutí nejasným, nesrozumitelným, dvojznačným způsobem nebo v nevhodný čas může způsobit, že uvedený spotřebitel učiní rozhodnutí o obchodní transakci, které by jinak neučinil.

135 Za těchto podmínek a s výhradou posouzení, které musí v tomto ohledu provést předkládající soud, se jeví, že opomenutí sdělit informace uvedené v čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 ve spojení s její přílohou III bodem A písm. a) 12 spadá pod pojem „klamavé opomenutí“ ve smyslu článku 7 směrnice 2005/29.

136 Konečně je třeba ještě upřesnit, že ustanovení o vyloučení stanovené v čl. 3 odst. 4 této směrnice se nemůže použít na pravidla týkající se informací před uzavřením smlouvy stanovená v čl. 36 odst. 1 a v příloze III bodě A směrnice 2002/83.

137 Soudní dvůr již totiž rozhodl, že takový rozpor, jako je rozpor uvedený v čl. 3 odst. 4 směrnice 2005/29, nastane pouze v případě, kdy ustanovení jiná než ustanovení směrnice 2005/29, upravující zvláštní aspekty nekalých obchodních praktik, ukládají bez jakéhokoli manévrovacího prostoru obchodníkům povinnosti neslučitelné s povinnostmi stanovenými směrnicí 2005/29 (rozsudek ze dne 13. září 2018, Wind Tre a Vodafone Italia, C-54/17 a C-55/17, EU:C:2018:710, bod 61).

138 Jak přitom uvedl generální advokát v bodě 132 svého stanoviska, vzhledem k tomu, že směrnice 2002/83 neupravuje právní důsledky nesplnění nebo řádného nesplnění informační povinnosti před uzavřením smlouvy uvedené v jejím čl. 36 odst. 1, neexistuje žádný rozpor mezi

ustanoveními této směrnice a ustanoveními směrnice 2005/29, přičemž tato ustanovení jsou tedy doplňková (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. července 2015, Abcur, C-544/13 a C-545/13, EU:C:2015:481, body 78 a 82).

139 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na čtvrtou až šestou otázku ve věci C-143/20 odpovědět tak, že článek 7 směrnice 2005/29 musí být vykládán v tom smyslu, že opomenutí sdělit spotřebiteli, který přistupuje ke smlouvě o hromadném pojištění unit-linked, informace uvedené v čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 ve spojení s její přílohou III bodem A písm. a) 12, může představovat klamavé opomenutí ve smyslu výše uvedeného článku 7.

K nákladům řízení

140 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

1) **Článek 36 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/83/ES ze dne 5. listopadu 2002 o životním pojištění musí být vykládán v tom smyslu, že informace, které jsou v něm uvedeny, musí být sděleny spotřebiteli, který jako pojištěná osoba přistoupí ke smlouvě o hromadném životním pojištění spojené s investičním fondem, uzavřené mezi pojišťovnou a podnikem, který je pojistníkem. Přísluší pojišťovně, aby tyto informace poskytla podniku, který je pojistníkem, jenž je musí předat tomuto spotřebiteli před tím, než přistoupí k této smlouvě, přičemž k nimž musí být doplněno jakékoli další upřesnění, které se jeví jako nezbytné s ohledem na požadavky a potřeby tohoto spotřebitele v souladu s tímto ustanovením ve spojení s čl. 12 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/92/ES ze dne 9. prosince 2002 o zprostředkování pojištění.**

2) **Článek 36 odst. 1 směrnice 2002/83 ve spojení s její přílohou III bodem A písm. a) 12 musí být vykládán v tom smyslu, že údaje o povaze podkladových aktiv, které musí být spotřebiteli sděleny před tím, než přistoupí ke smlouvě o hromadném životním pojištění spojené s investičním fondem, musí obsahovat údaje o základních vlastnostech těchto podkladových aktiv. Tyto údaje:**

   – **musí zahrnovat jasné, přesné a srozumitelné informace o hospodářské a právní povaze uvedených podkladových aktiv, jakož i o strukturálních rizicích spojených s uvedenými podkladovými aktivy, a**

   – **nemusí nezbytně zahrnovat vyčerpávající informace o povaze a míře veškerých rizik spojených s investováním do týchž podkladových aktiv, ani tytéž informace, jaké emitent finančních nástrojů, které je tvoří, sdělil pojišťovně na základě čl. 19 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/39/ES ze dne 21. dubna 2004 o trzích finančních nástrojů, o změně směrnice Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/12/ES a o zrušení směrnice Rady 93/22/EHS.**

3) Článek 36 odst. 1 směrnice 2002/83 musí být vykládán v tom smyslu, že informace uvedené v příloze III bodě A písm. a) 12 této směrnice nemusí být nezbytně sděleny spotřebiteli, který v postavení pojištěné osoby přistupuje ke smlouvě o hromadném životním pojištění spojené s investičním fondem v rámci samostatně vymezeného předsmluvního procesu a uvedený čl. 36 odst. 1 nebrání vnitrostátnímu ustanovení, na základě něhož stačí, aby tyto informace byly uvedeny v této smlouvě, je-li tomuto spotřebiteli předána před jeho přistoupením včas, aby mu bylo umožněno se znalostí věci učinit informovanou volbu pojistného produktu, který nejlépe odpovídá jeho potřebám.

4) Článek 36 odst. 1 směrnice 2002/83 musí být vykládán v tom smyslu, že nevyžaduje, aby se mělo za to, že skutečnost, že povinnost sdělit informace uvedené v příloze III bodě A písm. a) 12 této směrnice nebyla řádně splněna, má za následek neplatnost či neúčinnost smlouvy o hromadném životním pojištění spojené s investičním fondem nebo prohlášení o přistoupení k této smlouvě, a přiznává tak spotřebiteli, který k této smlouvě přistoupil, právo na vrácení uhrazených plateb pojistného, to však pouze pokud procesní podmínky stanovené vnitrostátním právem pro výkon práva uplatňovat tuto informační povinnost nemohou zpochybnit účinnost tohoto práva tím, že tohoto spotřebitele odradí od jeho uplatnění.

5) Článek 7 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (směrnice o nekalých obchodních praktikách) musí být vykládán v tom smyslu, že opomenutí sdělit spotřebiteli, který přistupuje ke smlouvě o hromadném životním pojištění spojené s investičním fondem, informace uvedené v čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 ve spojení s její přílohou III bodem A písm. a) 12, může představovat klamavé opomenutí ve smyslu výše uvedeného článku 7.

Podpisy.